

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Priveliști baptiste.

Suntem mereu asaltați și învinuiți din partea acelor ce se pretind „fără prihană, preoție aleasă, neam sfânt....”, că suntem păcătoși și ca atare vrednici de osândă vremelnică și vecinică. Bazați pe aserțiuni tendențioase acești „apostoli de moda nouă” își justifică eșirea lor, din sânul Bisericii dreptmăritoare ortodoxe și nu scapă nici o ocaziune a arunca asupra acestei Biserici invectivele cele mai triviale și a lovi în ea cu peatra scandalului și a batjocurii.

Să nu uitați acești rătăciți, că „secura la rădăcina pomului zace” și sunt amenințați ca în tot momentul să li-se taie pomul vieții lor ticăloase. Casa lor este zidită pe nisip și deci nu poate rezista mult timp vijeliilor din afară. Mântuirea căutată în capștea ridicată cu bani *jidovești*, se va schimba în *osândă*. Verdictul îl iscălesc ei înșiși prin faptele lor murdare.

Intrebați, de ce au eșit din sânul Bisericii noastre, acești rătăciți de cele mai multe ori se provoacă la cuvintele Sf. Ap. Pavel care zice: „Ești din mijlocul lor și vă osebiți zice Domul, și de necurăție să nu vă atingeți și eu volu primi pe voi...” (II. Cor 6,17.)

Vă întrebăm, rătăciților, pentru ce ați eșit din mijlocul nostru? Credeți că ați urmat pe Mântuitorul Care a căutat și a preferat societatea *păcătoșilor* și a *vameșilor odioși*, zicând, că scopul venirii Lui a fost să „mântuiască pe cel pierdut” ?!

Sau credeți, că ați respectat învățătura lui unde zice, că „neghina să rămână împreună cu grâul până la seceriș”. (Mateiu 13,30) ???

„Apostoli de modă nouă” !! bine v-a caracterizat P. S. S. Episcop Grigorie. Sunteți vânători de noutăți Nu ceva lăuntric va îndemnat la aceasta „eșire” ci *curlozitatea* care omoară, *instinctele* animalice dornice de filme noi.

În afară, acești rătăciți, caută a aduce în *eroare* lumea prin o purtare — la aparență — bună. — Faptele petrecute, însă, dovedesc contrarul. — Au eșit

din biserica noastră a „păcătoșilor” și au trecut în cea a „sfinților”. La început lucrurile au mers bine. Au pățit ca omul *rău* ce a intrat în casă *străină*. Acasă, omul înjură, se ceartă și bate pe toți, ca apoi să fie timid și complezant în casa străinului. După ce timp mai îndelungat calcă pragul străinului, nu mai are putere să-și înfrâneze instinctele și patimile sale, ci le dă frâu liber să se manifeste și aici ca și acasă la el. Simțul de rușine mereu, mereu se tocește și astfel omul apare în toată goliciunea sufletului său...

Exact același lucru cu pocăiții de toate nuanțele. După ce în Biserica noastră le place să se erije în conducători și învățători; după ce prin o purtare exaltată și nedeamnă de creștini se fac vrednici „*gheeni focului*”: după ce le place să injure slugitorii legiuți ai bisericii, ba chiar și biserica, aceștia pleacă, ca și fiul cel risipitor într'o țară, într'o capște străină, unde la început, caută a se conforma tuturor dispozițiilor cuprinse în cartea lui „*Müller*” sau a unui alt „*apostol de modă nouă*.”

Aceasta — zice — era la început. Au fugit de biserica noastră zicând, că în ea se petrec lucruri greu de suferit și că trebuie să dea bir preotului....

Până să-i prindă în năvodul rătăcirilor, păstorii pocăiților au lăsat „*oile rătăcite*” în voia lor. Pe nesimțite, acești predicatori, bazați pe locuri din V. T. au pretins dela adepții rătăcirilor lor, să le dea *dijmă a 10-a* parte din tot ceea ce câștigă, precum era odinioară la *jidovi*. Mai pe anul trecut un *predicator-inspector* din America a vizitat „comunitățile baptiștilor din România. Printre altele acest „*jidan*” le-a vorbit „*celor mântuiți*” și despre dările ce sunt dator a le da predicatorilor lor. Sătul de atâta bunătate de mântuire, fiul cel pierdut, după ce a mâncat *roșcovele pocăiților*, cu lacrimi de căință s'a întors iarăși la tatăl său... cerându-i iertare....

Este vorba de *baptiștii* din *Sellște* județul *Arad*. Cu prilejul unei vizite făcute, săptămânile trecute, prietenului meu, preotului *Gheorghe Marcu* de acolo, mi s-a dat să cunosc mai de aproape pe acești rătăciți. Prin muncă fără preget, prin tact pastoral prin blân-

dețe și dragoste, colegul *Marcu* a reușit să întoarcă pe mulți rătăciți din calea rătăcirii lor.

Stând de vorbă cu cei ce au părăsit adunările am auzit lucruri înflorătoare. Numai cei ce au gustat din *păharul mântuirii baptiste*, știu aprecia roadele binefăcătoare, ce le revarsă asupra sufletelor Biserica noastră dreptcredincioasă ortodoxă.

Am părăsit părinte adunarea, pentru că ne-ai pus la sarcini și biruri grele, grele de tot, încât am ajuns adevărați iobagi. Ei sunt aceia despre care zice Sf. Scriptură că leagă sarcini grele și le pun pe umerii oamenilor iar ei nici cu degetul nu vor să se atingă de ele... Așa îmi zicea unul din ei.

Cât despre curățenia vieții am constatat același lucru. Fățărnicia, fariseismul și simularea caracterizează pe aceiași rătăciți. Nu numai, că acasă continuă a trăi același viață fără Domnul ci chiar și în adunările lor practică cele mai oribile și monstruoase fărâdelegi.

„Am adus odată dela *Zam* un vas cu rachiu și l-am dus seara la adunare. Cu învoirea predicatorului am împărtășit și cuminecat pe toți frații până ce s-au făcut toți tutcă de beție. Să-i fi văzut, părinte, cum mai „lăudau pe Domnul în glasuri și în chimbale binerăsunătoare“ de credeal că ești la birt, nu la biserică. Ce-a mai urmat mi-e rușine să mai spun.... Eu, singur, m-am scandalizat ce am văzut acolo, de aceea după 9 luni de catecumenat am părăsit adunarea și m-am dus iară la biserica părinților mei, singura adevărată și mântuitoare..“ îmi spunea un altul al cărui nume îmi scapă din vedere.

Iar flăcăul cu numele *Ioachim Mihi* îmi spunea: „Părinte, Mama și Tata au fost bapțiști. Tata era un mare bețivan. S'a pocăit cu gândul să scape din ghiarele beției. Nici după ce s'a pocăit nu s'a lăsat de beție, ba chiar îmi dădea și mie când eram cu prietenii la masa noastră și împreună beam. Tata când se îmbăta zicea, că el bea „în numele Domnului“, așa cum scrie în Scriptură. Și ce este îngrozitor și ce mă umple de rușine este, că „tata a murit cu sticla în mână tun de beat..“

La auzul acestor cuvinte m-am îngrozit și am zis: Astfel de fapte știu să săvârșescă „sfinții cei aleși“? Cu astfel de fapte murdare își justifică acești rătăciți eșirea lor din Biserica noastră??? Aceste fapte sunt numai o mică buruiiană din ogorul mare a fărâdelegilor baptiste!

Noi, însă, trebuie să fim precauți și să ne ferim de acești rătăciți, după cum ne învață Sf. Apostol Pavel în ep. către Romani cap. 16 v. 17, unde zice: „Și vă rog pe voi fraților să vă păziți de cei ce fac împerechieri și smintele împotriva învățaturii, care voi v-ați învățat; și vă feriți de ei. Că unii ca acela nu slujesc Domnului nostru Iisus Cristos, ci pântecelui lor și prin cuvinte bune și prin convăntare de bine înșeală inimile celor proști“.

Pr. Gh. Cotoșman

Baptismul în regres.

Privind activitatea bisericii noastre ortodoxe române din Eparhia Aradului, de un timp încoace, numai bucura ne putem de roadele aduse pe terenul misionar. În cele mai multe numere din organul oficial al Eparhiei noastre „Biserica și Școala“, vedem când treceri dela Uniți, când treceri dela baptism sau alte secte, la biserica noastră strămoșească.

Acestea toate denotă că cucernicii preoți, au început să-și cunoască acum mai mult ca oricând misiunea lor de păstori sufletești. Din ce în ce preotul tot mai mult începe a-și neglija afacerile sale materiale-economice, pentru a se putea indentifica îndea-juns cu situația de ostaș a lui Cristos, pentru a fi gata în orice vreme de a-și apăra pe credincioșii săi de influențele venite din afară de biserică, dela anumiți agenți plătiți cu bani străini pentru a precupeți sufletele nevinovate ale creștinilor noștri, cari — în timpul de după războiu — de mulțori sunt aplicați ca pentru un blid de linte, să-și dea dreptul de primul născut.

Și chiar de se întâmplă că unii dintre credincioși cad jertfă ademenirilor străine — „păstorul cel bun sufletul său pune pentru oile sale“ și „de se va rătăci vre una lasă pe cele nouăzeci și nouă și aleargă după cea rătăcită și de o va afla, bucurie mare se va face pentru aceasta“ neîncetat preotul va căuta să convingă pe cel căzut, pentru a-l aduce înapoi la staul și mai de vreme sau mai târziu va izbui în încercările sale. Analog este cazul și cu cei pentru cari m'am decis a scrie aceste rânduri, nu cu alt scop de cât de a evidenția că propaganda baptistă începe a nu mai avea farmecul rarității de a putea cuceri suflete, căci scopurile sectarilor sunt și vor fi cunoscute din ce în ce mai mult și de către credincioșii noștri bineînțelegători. Veteranul paroh Ioan Nicula din Hălmăgel (ppiatul Hălmăgiu) prin stăruințele și tactul său pastoral, a putut ajunge la mângălerea de a vedea întorși la ortodoxie pe cei dintâi bapțiști din parohie, *Solomon Crainic* și soția *Victoria*, cari timp de 15 ani au stat în aceasta rătăcire și cari au fost cei dintâi importatori de baptism din Ciuciu (Vârfurile) în aceasta parohie.

Apoi au mai părăsit baptismul și *Cârjan Moisa* cu soția sa *Măriuță*.

Trecerea legală a lui Crainic Solomon s'a efectuat în 13 Noembrie 1928, a soției sale Victoria în 20 Martie 1929, iar a lui Cârjan Moisa și a soției sale Măriuță în 22 Iunie 1929. Astfel în aceasta parohie numărul bapțiștilor a scăzut cu 4 suflete și am ferma convingere că prin propagandă misionară serioasă, numărul lor va deveni din ce în ce mai mic și neînsemnat.

Mitrofan Banclu
cand. de preot

Duplicitatea pentecostaliștilor.

Novitatea ereziei pentecostaliste începe prin botezul „Cu Duhul Sfânt și cu foc” (Mat. 3,11.). Ei contestă validitatea botezului nostru. Pentecostaliștii trec cu ușurință condamabilă peste textele biblice: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.” (Ioan. 3,5.) Ei repudiază adevărul „Un Domn o credință, un botez,” (Efes 4,5.) și ne propun trei feluri de botezuri. Om trebuie să fi spre a putea alege! Să nu ne amăgim! Scopul pentecostalismului nu este propunerea adevărilor de credință, ci producerea confuziunii religioase în sufletele credule. Este pescuirea în turbure.

Referirea pentecostaliștilor la textele biblice: Mat 3, 11. Marc. 1, 8. Luca 3, 16. etc. se face cu vădită rea credință. Se confundă intenționat botezul deplin creștin, săvârșit în numele Sf. Treimi, deși și a Duhului Sfânt, cu botezul pregătit și nedeplin al lui Ioan din T. V. Botezul nostru creștin fiind deplin săvârșit „Cu Duhul Sfânt și cu foc”, nu mai poate fi prezentat lumii, ca ceva imperfect, decât de niște oameni de rea credință.

Dovadă despre aceasta avem la Fapte 19, 12-6 Este acelaș loc de care se leagă și pentecostaliștii. Din acest loc este evidentă confuzia pentecostaliștii, produsă cu rea credință. Anume Sf. Ap. Pavel în Efes întâlnind câțiva ucenici, face interogarea: „Ați primit voi Duhul Sfânt când ați crezut?” Ei au răspuns: „Nici n'am auzit măcar, că a fost dat un Duh Sfânt” Dar cu ce botez ați fost botezați? le-a zis el. Și ei au răspuns: „Cu botezul lui Ioan”. Când au auzit el aceste vorbe, au fost botezați în Numele Domnului Isus. Când și-a pus Pavel mâinile peste ei, Duhul Sfânt S'a pogorât peste ei și vorbeau în limbi și pro-roceau”.

Din acest text reiese cu toată certitudinea, că Sf. Ap. Pavel nu repetă botezul, ci săvârșește botezul, perfect creștin. Procedura pentecostaliștilor nu este îndreptățită, prin faptul, că se referesc la pilda Sf. Ap. Pavel. Noi avem deja botezul creștin perfect și nu mai avem trebuință de fantasmagoria botezului pentecostalist, imposibil de imaginat și ca formă externă și ca realitate internă sufletească. Sf. Ap. Pavel după ce a săvârșit botezul creștin asupra celor din Efes, își pune mâinile peste ei. Le împărtășește Sf. taină a mirului. Duhul sfânt împărtășește primilor creștini, afară de darurile Sale ordinare, de cari ne împărtășim și noi creștinii de azi, încă unele daruri extraordinare cum este grăirea în limbi, etc. pe cari le invoacă pentecostaliștii, spre a produce confuzie.

Sf. Ap. Pavel, face acelaș lucru, săvârșit și de alți apostoli, așa de Petru și Ioan în Samaria (Fapte 8, 17) Rătăciria pentecostalistă reduce aceste două sfinte taine a botezului și a mirului, la o tremurare ridicolă fizică, secundată de alurări spasmodice. Un

fel de deliriu religios deplasat. Săvârșitorul botezului după pentecostaliști este însuși Domnul Hristos. El zic: „Semnul botezului în apă e că tot te-ai udat. Iar umplerea cu Duhul Sfânt este tot la fel ca și când Apostolii erau adunați în foisor în ziua de Rusalii când s'a pogorât Duhul Sfânt prima dată Apostolii au grăit în limbi străine. („Glasul adevărului”. Nr. 1 1929). Cea mai mare eroare! Pentecostaliștii de azi nu se pot compara cu Sf. Apostoli din motive foarte ușor de înțeles. Anume peste Sf. Apostoli s'a pogorât Duhul Sfânt de fapt în chip de limbi de foc, asupra pentecostaliștilor de azi nu știm ce se pogoară, devremece nu vedem nimic, nici un semn, necum limbi de foc. Apoi Sf. Apostoli grăiau în limbi, popoarele îi înțelegeau și se minunau. Ne permitem o întrebare, pentecostaliștii noștri în ce limbi grăiesc, devremece noi nu-i înțelegem?! Iată unde au ajuns! Pentecostaliștii prin asemenea aberațiuni, păcătuiesc în contra Sf. Duh. S'au făcut vinovați de hula împotriva Duhului Sfânt!

Novitatea și senzaționalul își are atracțiunea sa și pe terenul religios. Sufletele oricât de simpliste ar fi, cer dela pentecostaliști dovezi despre lucrarea Duhului Sfânt în ei. Să vedeți, pentecostaliștii stau gata cu dovada. Au îndolența să afirme, că grăiesc în limbi. Ei imitează și copiază cu rea credință minunea pentecostală. Fiind grăirea în limbi, una dintre chestiunile biblice grele de înțeles și explicată prin diferitele ipoteze teologice, este clar scopul urmărit de ei.

Grăirea în limbi, este unul din darurile extraordinare ale Duhului Sfânt o harizmă, care avea un scop determinat în planul mântuirii. În economia dumnezeiască a mântuirii neamului omenesc, ultimul capitol îl formează lucrarea sfințitoare a Duhului Sfânt.

Pogorârea Duhului Sfânt în chip minunat este prezisă în T. V. de prorocul Ioil. 2, 28. Tot în T. V. avem descrierea profetică a celor inspirați de Duhul Sfânt. (Isaia. 28, 11.) În T. N. Mântuitorul Hristos promite Duhul Sfânt. (Ioan 14, 16—17). Ioan 15, 26. După înviere încă odată promite trimiterea minunată a Duhului Sfânt, zicând Sf. Apostoli: „Veți fi îmbrăcați cu putere de sus”. (Luca 24, 49.) Sfinții Apostoli au primit Duh Sfânt dimpreună cu puterea legării și a deslegării păcatelor, dela Mântuitorul Hristos. (Ioan 20, 22—23). Plenitudinea darurilor Duhului Sfânt și în special harismele, sau darurile harizmatice le-au primit Sf. Apostoli la pogorârea Duhului Sfânt în ziua cincizecimii. Minunea pentecostală a prefăcut cu totul sufletul Sf. Apostoli. Cu acest prilej, grăirea în limbi, sau glosolalia apare ca o dovadă eclatantă a lucrării extraordinare a Duhului Sfânt.

Minunea pentecostală ne-o relatează sfântul și slăvitul evanghelist Luca, la Fapte 2: „În ziua cincizecimii erau toți adunați în acelaș loc. Deodată a

venit din cer un sunet ca vijlul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde ședea ei. Niște limbi de foc au fost văzute împărțindu-se printre ei și s'au așezat câte una pe fiecare din ei. Și toți s'au umplut de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, după cum le da Duhul să vorbească. Și se aflau atunci în Ierusalim ludei, oameni cucernici din toate neamurile, cari sunt sub cer. Toți se mirau și se minunau, și ziceau unii „Toți aceștia cari vorbesc nu sunt Galileeni? Cum dar îi auzim noi fiecare limba noastră în care ne-am născut?!“

Pentru a elucida eroarea pentecostaliștilor, trebuie să clarificăm grăirea în limbi după biblie. Se impune în mod spontan întrebarea, în care limbă au grăit Sf. Apostoli în ziua Cincizecimii? La prima vedere răspunsul este foarte simplu, anume, că Sf. Apostoli ar fi grăit în limbi necunoscute lor până atunci, în limbile neamurilor, cari erau de față, devremece aceste popoare îi înțelegeau. Adusă însă în legătură grăirea în limbi a Sf. Apostoli, cu glosolalia unor creștini inspirati ai bisericii primare din Corint, Tossalonle, Roma explicarea în felul acesta devine dificilă.

Greutatea explicării rezidă în diversitatea aceluiaș fapt, a grăirii în limbi.

Anume la Fapte 2,7 glosolalia este ceva înțeles de mulțimea auzitorilor, iar glosolalia unor creștini ai bisericii primare, nu era înțeleasă în sine, ci numai indirect prin altă harizmă, prin darul tălmăcirii limbilor. Pentecostaliști spre a produce confuziunea amintită la început, se referesc la I. Cor. 14,2 Ei au un raționament foarte ciudat, dar totodată practic pentru dâșii. Ei zic, noi grăim în limbi dar necrednicioșii (noi!) nu ne înțeleg și motivează: „Cine vorbește în limbă nu vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu, căci nimeni nu-l înțelege și cu duhul el spune taine.“

Grăirea în limbi după Fapte 2,7 era o harizmă înțeleasă de auzitori direct. Grăirea în limbi dela I. Cor. 14,2 este aceeaș harizmă, dar înțeleasă indirect, prin intermediul tălmăcitorului limbilor. Pentru luminarea chestiunii las să urmeze explicațiile ipotetice ale teologiei ortodoxe, catolice, pentru a cunoaște rea credința pentecostală în această direcție. Scopul pentecostaliștilor este confuziunea, nu clarificarea.

(Urmează)

Preotul: Ștefan R. Lungu.

Reveniri la Biserica Ortodoxă.

Din Dumbrăvița ni se scrie: s'au lăpădat de bapțiști și au revenit la Biserica mamă: 1) Susana Popa, sora lui Ioan Popa, președintele comunității bapțiște de aici și județul Arad, dimpreună cu fiica sa Raveca, căci s'au convins în restimpul celor 10 ani, despre rătăcirea fraților lor,

2) A revenit și s'a botezat apoi tinera femeie Lidia Stepanescu, născută din părinți bapțiști. Deci un spor de 39 suflete pentru Biserica ortodoxă de aici, cu cei 36 ce au revenit dăunăzi, din strana catolică.

Laudă preotului nostru S. R. Muntean de acolo care s'a dovedit un bun misionar al Bisericii sale ortodoxe.

† Mihaiu Pârveu, învățător.

S'a stins învățătorul Mihaiu Pârveu din Șepreus ca o candelă, din care s'a isprăvit oleiul, după o muncă de treizeci și trei de ani, în ogorul neamului său.

Fusese bine pregătit pentru cariera aleasă, făcuse patru clase gimnaziale la Beiuș și după terminarea școlii normale din Arad, în anul 1881, luă cu distincție diploma de învățător.

Că și-a înțeles chemarea, o dovedește pleiada intelectuală — preoți — învățători funcționari și industriași, pregătiți cu merinde de viață în școala învățătorului Pârveu din Șepreus.

Prima dără de lumină o lasă în Vădas, de unde, după o muncă de 5 ani, trece în satul său, în Șepreus, unde douăzeci de ani ține aprinsă lumina pentru cei doritori de dânsa.

Școala lui Pârveu era o școală bună — model — în lunca Cermeiului, și el, învățătorul, o persoană impunătoare, cunoscut, iubit și stimat de toți, popor și intelectuali.

Ca învățător pensionat e cerut și primește în 1919, catedra de învățător din Apateu și funcționează opt ani, ca o jertfă la altarul României întregite.

Odihna meritată o caută la fiul său Aurel, în Arad. Moartea însă nu-i dă pace să se bucure de liniștea ce i-o pretinde munca celor treizeci și trei ani nu-i îngăduie să-și repare sănătatea sdruncinată, căci moare în 30 Iulie, adică la vârsta de 68 ani pleacă la chemarea Domnului Isus; „Venți la Mine cei osteniți și însărcinați și eu vă voi da vouă odihnă.“ Să-i fie odihna fericită și memoria binecuvântată.

Din faptele bapțiștilor cetire!

Se aude că: învățătorul școlii Duminicale bapțiște din Dumbrăvița, Nicolae Popa, în zelul său de învățător, și-a pedepsit eleva — (nevastă) — în loc de vergea, — cum scrie în Sf. Scriptură, — el a folosit *druga* și biata elevă acum zace în pat bolnavă în urma lecției primite dela soțul ei dascăl. Asemenea și pe socrul său; Vuț, l-a snopit în bătăi, nu cu vergeaua, ci cu *o furcă de fier* și ca să nu doarmă dus și cu greu, nu-i prea dă de mâncare și nu-i per-

mite să se culce în pat, ci jos pe vatră, pe o șubă rea. Cauza aplicării acestei pedepse față de eleva-nvastă nu se spune, căci se „presupune“.

A intrat cearta între toți, bapțiștii încât a trebuit să vină doi frați din București, să-i împace, respective să pună cenușă pe jar.

Predica, cu faptele lor, se bat în capete și în Dumbrăvița cași în tot locul.

Ținutul Hălmagiului.

Perfectuarea organizării învăț. în epoca de înflorire a jud. Zărand: 1862—1876.

De Tr. Mager, prof.

Anul școlar 1867—1868

Obligativitatea și libertatea învăț. primar: articoli de lege ung. IX, XXXVIII și XLIV din 1868.

Școală nouă în Lunșoara.

Dela 1808, data aplicării legii școlare Nova Ratio Educationis Publicae, timp de 60 ani învățământul public din Ungaria s'a dezvoltat în spiritul acestei legi de concepție vieneză, care mai ales după înfrângerea ungarilor la 1849 și desrobirea iobagilor, precum și împroprietărirea lor prin Patenta dela 1854, dăduse posibilitatea românilor să-și creeze un organism școlar corăspunzător evoluției aceleuiș timp.

Evenimentele recente, eșecul revoluției partruzecișioptiste și întronarea absolutismului austriac, dăduse să înțeleagă patrioților unguri că o Ungarie poliglotă se va putea menține numai respectând libertatea națională a popoarelor conlocuitoare. Astfel generația patrioților luminați dela 1868 în frunte cu înțeleptul ministru, baronul Iosif Eötvös, trec prin parlament trei legi, de o capitală importanță pentru dezvoltarea în mod firesc a instrucției populare.

Așa, art. XXXVIII declară *obligativitatea învățământului primar* dela 6—15 ani pentru toți cetățenii țării, recunoscând totodată și *libertatea învățământului* în sensul că părinții își pot trimite copiii la orice școală vor. Confesiunile, comunele, societățile ba chiar și particularii pot înființa și susține școli, rămânând la discreția susținătorilor să-și aleagă limba de predare. Planul de învățământ și-l stabilesc asemenea susținătorii de școală, trebuie însă să fie în concordanță cu planul statului.

Art. IX regulează învățământul din punctul de vedere *religios și confesional*. În baza acestui articol s'a codificat la 1869 *Statutul organic* al lui Șaguna, care recunoaște autonomia bisericească, implicit autonomia școlilor confesionale ortodoxe.

Laturea *națională* a instrucțiunii a fost îmbrățișată prin art. XLIV, numit *legea pentru egala îndreptățire a naționalităților*, în sensul căreia *statul este obligat a susține școli în limba majorității elevilor.*¹⁾

Durere aceste trei legi, dacă și n'au fost abrogate pentru ochii străinătății, ele au fost mai ales după 1875, data ajungerii în fruntea țării a guvernului Kolomán Tisza, încontinuu hărțuite de patrioții șoveni unguri, rămânând tot timpul literă moartă în dispozițiunile lor favorabile dezvoltării culturii noastre naționale.

Obligativitatea învățământului primar și scutul oferit de Statutul organic al lui Șaguna, rămâne singurul sprijin pentru viitoarea dezvoltare a școlii noastre.

Cât privește Țin. Hălmagiului, rețeaua de școli se completează în sensul parohiilor, care se compun mai de multe ori dintr'o comună matre și una filie. Numai cele 7 comune din jurul Hălmagiului rămân tot timpul, până la preluarea imperiului român, afiliate cu școala la Hălmagiu.

În anul acesta se deschide o școală și în Lunșoara.

Avem, deci, următoarea situație:

1. Hălmagiu, cl. I—II, șc. elem. Ioan Costina
2. „ cl. III șc. normală Nicolae Joldea
3. „ cl. IV „ „ Ioan Popescu
4. „ șc. de fete Iudita Popescu
5. Hălماغel șc. elem. Nicolae Colf.
6. Cristești „ „ Nicolae Costina
7. Lazuri „ „ Gavril Cristea
8. Aclua „ „ Vasile Lucaciu
9. Cluciu „ „ Gheorghe Lucaciu
10. Ociu „ „ Nicolae Lucaciu
11. Talagiu „ „ Dimitrie Papp
12. Dumbrava „ „ Nicolae Sabo
13. Pleșcuția „ „ Nicolae Feiru
14. Brusturi „ „ Iosif Mizeșiu
15. Lunșoara „ „ Danila Pop

Din relațiunea pp. Ioan Groza către ep. Procopiu Ivacicoviciu aflăm că Danila Pop a fost „scribă“ lui Daniel Gabor, jude cercual în Aclua, și că acesta l-a impus învăț. în Lunșoara. Protopopul cere destituirea lui Daniel Pop, motivând că e *unit*, n'are preparamandă și că e bețiv, ceea ce consistoriul încuviințează.²⁾

Anul școlar 1868—1869.

„Conscrierea poporului“, iscălită de pp. Ioan Groza la 22 Febr. 1869³⁾ ne arată următoarea situație:

¹⁾ Dr. Onisifor Ghibu: Școala românească din Transilvania și Ungaria, București, 1915, pg. 18—19.

²⁾ Arhiva eparh. Arad, Nr. 1333—1868.

³⁾ Arhivă eparh. Arad, Nr. 228—1869.

1. Hălmațiu, cl. I—II șc. elem. Ioan Costina
2. „ cl. III șc. normală Nicolae Joldea
3. „ cl. IV „ „ Ioan Popescu
4. „ școala de fete Iudita Popescu
5. Hălmațel șc. elem. Nicolae Colf
6. Luncșoara „ „ Andrei Crepcea
7. Ociu „ „ Nicolae Lucaciu
8. Bănești „ „ Nicolae Costina
9. Brusturi „ „ Iosif Mizeșiu
10. Lazuri „ „ Gavril Cristea
11. Ciuciu „ „ George Lucaciu
12. Aciua „ „ Vasile Lucaciu
13. Pleșcuția „ „ Nicolae Feiru
14. Dumbrava „ „ Nicolae Sabo
15. Talagiu „ „ Demetriu Papp

Anul școlar 1869—1870.

Școală nouă în Bodești, Vidra și Măgulicea. Curs de vacanță pentru introducerea metodelui nou.

La îndemnul preotului bibliofil, Nicolae Butariu din Bodești, se clădise încă în anul 1868 un edificiu școlar, în care se deschide acum școala cu învă. Toma Fărcaș.

Un raport al pp. Ioan Groza, dela 18 Nov. 1870 ne spune, că dela 17—30 Sept. s'au ținut la școala normală din Hălmațiu prelegeri demonstrative în vederea introducerii metodelui nou, la care au luat parte toți învățătorii din tract¹⁾.

Se deschid școli în Bodești și Vidra. Asemenea se deschide o școală și în Măgulicea, unde mai înainte fusese adăpostită școala proiectată pentru Ciuciu.

Avem în total 15 școli cu 18 învă. care se repartizează în următorul chip²⁾:

Localitatea unde se află școala și comunele afiliate.	Numele învă.	Nr.-ul elevilor	Situația edif. școlare	Salariul anual
Hălmațiu	cl. I-II elem. I. Costina			
1-4 Leștioara Leasa	cl. III șc. nor. N. Joldea	67	edificiu de piatră	320 fl.
Tisa, Ionești Țohești	cl. IV șc. nor. I. Popescu	12		
Țărmure, Poenariu	șc. de fete I. Popescu			
5 Hălmațel	Nicolae Costina	47	edificiu de piatră	200 „
Sârbi, Târnovița				
6 Luncșoara	Nicolae Popoviciu	25	casă pe arendă	150 „
Voșdoci				
7 Ociu	Vasile Lucaciu	30	edificiu bun	200 „
Ocișor				
8 Bodești	Nicolae Lucaciu	36	edificiu nou	172 „
Mermesti				
9 Bănești	Alex. Popoviciu	22	casă pe arendă	200 „
Cristești				
10 Brusturi	Iosif Mizeșiu	28	casă pe arendă	100 „
11 Lazuri	Gavril Cristea	23	casă pe arendă	200 „
Groși				
12 Măgulicea	Petru Sirca	23	casă pe arendă	200 „

1) Arhiva ephrh. Arad No. 1254—1870.

2) Arhiva eparh. Arad No. 274—1870.

13 Ciuciu (Vârfuri)	Gheorghe Lucaciu	34	edificiu bun	200 „
14 Vidra	Vicențiu Biberia	20	casă pe arendă	200 „
15 Aciua (A. Iancu) Poiana	Simeon Tonția	29	edificiu bun	200 „
16 Pleșcuția Guravăii, Aciuța	Nicolae Feiru	46	edificiu bun	200 „
17 Dumbrava Rostoci, Budești	Toma Fărcașiu	32	edificiu bun	100 „
18 Tălagiu	Moise Cristian	30	casă pe arendă	200 „

Cerc religios și sfințirea monumentelor eroilor, în com. Mocioni.

Duminecă în 28/VII a. c. credincioșii comunei Mocioni, au avut (clipe) momente de reînălțare sufletească. În această zi s'a ținut obișnuitul cerc religios la care au participat următorii Dni Preoți: I. Turcu, Medrea, Iosif Turcu, Pap. Covaciu, Givu, Tomuția și Mursa. După serviciul divin păr. Turcu ține o frumoasă predică credincioșilor cari de data aceasta s'au prezentat în mod neobișnuit, fiind neîncăpătoare Sf. biserică. După terminarea serviciului divin urmează sfințirea monumentului eroilor, ridicat în curtea bisericii din inițiativa distinsului Părinte V. Givu, care a luptat cu mari greutate pentru realizarea acestui monument. Parastasul a fost săvârșit cu multă evlavie de către cucernicii Părinți. După parastas vorbește foarte emoționant Păr. I. Tomuția, storcând lacrimi din ochii credincioșilor. Apoi, în numele studenției de pe Valea Mureșului, vorbește cu mult sentiment studentul-teolog Horia Vișoiu, care prin cuvinte alese arată marile jertfe de care s'au făcut capabili bravii noștri soldați, și vitejia lor neîntrecută.

După terminarea acestei solemnități, se dă o masă comunală la Păr. Givu, unde este sărbătorit cucernicul Părinte Ioachim Turcu, care timp de 42 ani a servit cu multă evlavie și credință la altarul Domnului! În urma demisiei S. Sale din calitatea de președinte al cercului, se alege ca președinte Păr. Medrea.

Credincioșii comunei Mocioni au rămas satisfăcuți deplin de atenția acordată prin participarea Dilor preoți la sfințirea frumosului lor monument, ridicând astfel nivelul solemnității.

Deacu Terentie

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala“

Mulțumită publică.

Consiliul comunei Milova a dăruit sftel bisericii ort. rom. din loc 7000 (șapte mii) Lei contravaloarea a lor 80 buc. arbori rămași ca excedent al anului 928, pentru ce își exprimă velle sale mulțumite

Consiliul parohial.

Mulțumită publică.

Simțindu-se lipsa recvizitelor și a cărților bisericești distruse, în urma incendiului din 1922, credincioșii noștri din Dumbrăvița Zenobie Iovanescu cu soția sa Tuța și fiul său Zenobie au donat un prapore în valoare de 3500 lei. Zenobie Ștepanescu în amintirea răposatei sale soție Mărioara a donat o „Evanghelie” în valoare de 650 lei. George Ciucuriță și familia a donat un „Penticostar” în valoare de 600 lei și mai multe credincioase icoana „Pogorârea Duhului Sfânt”. În numele enoriașilor mei, viu și pe această cale a-le mulțumi donatorilor și a-i îndemna ca din prisosul lor totdeauna să jertfească câte o fărâmatură pe altarul sf. Bisericii.

Jertfa lor fie răsplătită la ceruri.

Dumbrăvița, la 5 August 1929.

preot: Ștefan R. Munteanu.

Nr. 4430 | 1929.

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 721 | 1929, ne comunică următoarele:

„Min. de războiu cu adr. Nr. 90 | 1929, ne face cunoscut că Liga Navală de sub Inaltul Patronaj al M. S. Regina Maria își serbătorește anul acesta „Ziua Marinei” în ziua de 15 August.

Ca o pioasă recunoștință către cei ce s'au jertfit pentru Unitatea Națională, Liga Navală dorește să se comemoreze în toate bisericile din țară numele eroilor Marinari și pentru aceasta Inspectorul General al Marinei va trimite tuturor căpeteniilor bisericești din țară, liste cu numele oficerilor și gradelor inferioare ale Marinei morți pe navele de război.

Ca atare Vă rugăm să binevoiți a dispune ca în toate bisericile din cuprinsul acelei de Dumnezeu păzite Eparhii, să se pomenească

marinarii morți cum ar fi de ex. la Ectenia cea de după Sfânta Evanghelie“.

Disponem ca în ziua de 15 August a. c. în toate bisericile din cuprinsul Eparhiei să se pomenească marinarii morți.

Arad, la 3 August 1929.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

INFORMAȚIUNI

Un copil se vindecă prin vis. Un copil din satul Kösinghausen (Austria) era olog de 4 ani și nu putea de loc să umble. Cei mai vestiți doctori n'a fost chip să-l vindece.

Copilul acesta, însă, era foarte credincios.

Intr'o dimineață copilul povestește părinților, că peste noapte, în vis, i s'a arătat Domnul Hristos și i-a spus, că seara la ora 9 se va vindeca.

Seara, când se făcu ceasul 9, copilul a rugat pe părinți să-i ajute să se scoale în picioare. Părinții i-au ajutat și copilul ridicându-se din pat a început să umble pe picioarele lui.

— **Orașul Londra** are și o școală de spălat haine în care femeile învață chipul cum se pot spăla mai bine hainele.

— **Boala cea mai răspândită pe pământ** este boala frigurilor ce să capătă din mușcătura țânțarilor. Frigurile se găsesc pe tot globul pământesc.

— **Un copil minune se găsește în Spania.** E de 7 ani și-l chiamă Benito Paz. Copilul vede prin lucruri, ca și cum s'ar uita în palmă.

Intr'o zi tatăl lui, negăsind un bumb, copilul îi spuse că bumbul (nasturile) se găsește în tabacheră. Și acolo a și fost. Văzând tatăl aceasta minune a ascuns felurite lucruri, pe cari copilul le găsia, le vedea cu ochii lui, prin pereți, prin haine, prin cutii. Acum doctorii cercetează și găsesc că în adevăr copilul vede prin hârtie, prin carton, prin stofă, prin metale.

Un șarpe în mațe. Se spune că unul om din Cubani, j. Bălți, pe când dormea de amiază cu gura căscată, l-a intrat un șarpe mic în gură, trecând în mațe.

Se spune că l'ar fi scos cu lapte. Multe minciuni mai spun oamenii.

— **În Rusia bolșevică e fircire,** fiindcă acolo oamenii nu pot mânca decât cu cartele, cari nu se dau decât celui care ține cu comuniștii. Acum s'au luat

măsuri ca și nutrețul pentru cai (în orașe) să nu se dea decât cailor... bolșevizați.

Sărmana lume din Rusia!

Bieții cai din orașe!

Vai de capul vostru al tuturor!

— **Punga regelui Albert** al Belgiei a fost furată din haine, în vreme ce regele se scâldea alături de norod. Se zice că poliția a prins pe pungaș. Se știe că regele Albert al Belgiei își iubește poporul lui, cu care vine des în atingere, călătorind cu trenul, ca orice călător în clasa I—II și a III a, ba călătorind, cu tramvaiul, ba scâldându-se alături de supușii lui. Și iac' așa se întâmplă ca și regele să fie furat.

— În **Cehoslovacia** este o lege a apărării republicei. Pe temeiul acestei legi oamenii periculoși statului sunt judecați foarte aspru și greu. De curând, pe temeiul legii, a fost oprită tipărirea gazetelor comuniste în număr de trei.

Astfel de lege ar fi bună și la noi, căci ar pune botniță pe multe guri rele, cari huzuresc în bogăție trăesc în belșug, dar sugând cu strășnicie vraga săteanului și îi inveniează mintea cu sămânța urli fată de neamul lui însuși.

Firmele germane se obligă să livreze la 1 Decembrie 33 locomotive, la 1 Ianuarie 1930, 33 și la 1 Februarie 1930 restul de 34 locomotive. Va costa circa 5 milioane și jumătate o locomotivă. Prețul se va plăti: la încheierea contractului 100 milioane și restul în rate pe bază de polițe cu 7 la sută. Se obligă mai departe firmele ca să obțină de la statul german închirierea a 100 locomotive și să plătească chiria lor în contul C. F. R.

Oferta a fost primită deci fiind cea mai avantajoasă dintre toate și în toate privințele.

Rugăminte. Rog pe domnul care în absența mea mi-a lăsat în birou o copie de pe cererea dela 1814 a Românilor arădani pentru episcop românesc, dar nu și-a lăsat și numele, — să aibă bunătatea, de a-mi comunica numele său, și alte eventuale hârtii vechi și infomații ce ar mai avea, în legătură cu istoria eparhiei Aradului.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Publicație de licitație

Pe baza încuviințării Venerabilului Consiliu eparhial ddto 22 Februarie 1929, No. 904 E. ex. 1929, se scrie licitație minuendă publică, cu ofertă închisă pe ziua de 18 August 1929 pentru:

1. Renovarea sf. bisericii din Fizegiu gara Salcea jud. Caraș. conform planului Prețul de exclamare 924169 Lei.

Devizul de spese și planul se poate vedea în fiecare zi la oficiu parohial ort. român din Fizegiu.

Reflectanții vor depune ca vadiu, 10% din prețul lucrului în bani gata, ori hârtii de valoare.

Întreprinzătorul are a restitui comunei bisericești spesele avute cu facerea planului și al devizului.

Întreprinzătorul are să dovedească, că e cetățean român și are diploma de constructor.

Comuna bisericască nu va plăti întreprinzătorilor spesele de drum cu ocaziunea licitațiunii. Comuna bisericască își rezervă dreptul — fără considerare la rezultatul licitației — să dea lucrările acelu întreprinzător, în care va avea mai multă încredere.

Spesele cu contractul și timbrele le suportă întreprinzătorul.

Contractul devine obligator pentru întreprinzător îndată după semnare, iar pentru comuna bisericască numai după aprobarea lui de către Venerabilul Consiliu eparhial din Caransebeș.

Fizegiu la 28 Iulie 1929.

Consiliul parohial.

Publicație de licitație.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidirea bisericii ort. rom. din Tés se publică licitație.

Ofertele închise și sigilate se vor prezenta până la 18 August a. c. ora 3 d. m. în localul primăriei din Tés.

1. Planul, devizul și condițiunile generale speciale se pot vedea la primăria din Tés.

2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 10% din prețul oferit.

3. Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenorii cu cvalificația recerută.

Tés, la 2 Aug. 1929.

Comitetul bisericesc.

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**